

Aardpeer, een nieuw model voor groene landbouw

Gezonde bodem

IN DE VETTE KLEI VAN DE STICHTING AARDPEER: KEES VAN BIERT (R), GEERT VAN DER VEER (L), LIESBETH DOET (MET BLOEMENLAARSEN) EN DANIELLE DE MIE. FOTO HERMAN ENGBERS

Obligaties en landbouw, kunnen die samengaan? Ja, bewijst Aardpeer, een nieuw initiatief dat via de uitgifte van obligaties groene boeren steunt en landbouwgrond betaalbaar houdt.

ANNELIES ROON

Het zaadje voor Aardpeer ontkiemde in boerengrond. Daniëlle de Nie, bodemkundige en oprichter van de stichting 'Wij.land', één van de initiatiefnemers van Aardpeer, begint bij het begin: "Wij laten boeren kennismaken met natuurvriendelijke landbouw door informatie, advies en ondersteuning. Bijvoorbeeld rondom kruidenrijk grasland, of gezondere bodems met meer biodiversiteit. Vaak smaakt dat naar meer." De stichting denkt in zo'n geval graag mee over hoe deze boeren hun bedrijfsvoering kunnen aanpassen. Een van hen wilde een aangrenzend perceel kopen om ruimte te geven aan een meer natuurvriendelijke aanpak. De Nie: "Toen hij dat niet gefinancierd kreeg, rees de vraag: Zou dat niet via crowdfunding kunnen? Zo is de bal gaan rollen."

Vanaf 27 januari kan iedereen – particulieren en bedrijven – voor 500 euro per stuk 'Samen voor grond'-obligaties aankopen die worden uitgegeven door de stichting 'BD Grondbeheer'. Samen met Wij.land, de stichting 'Herenboeren NL' en 'Triodos Regenerative Money Centre', stond BD Grondbeheer aan de wieg van Aardpeer. Triodos verstrekte een tijdelijke financiering van acht miljoen euro in landbouwgrond, die namens Aardpeer door BD Grondbeheer verpacht wordt. In totaal geeft BD Grondbeheer voor 15 miljoen aan obligaties uit. Van de opbrengst moet eerst de Triodoslening worden afgelost. Van de volgende zeven miljoen wordt nieuwe grond verworven en 'eeuwigdurend' beschikbaar gesteld aan natuurvriendelijke boeren. Er is lang en diep nagedacht over de naam Aardpeer. Niet alleen is het een vergeten groente die vaak biologisch wordt geteeld, peer betekent in het Engels ook 'gelijke'. Burgers, boeren en bedrijven zijn volgens Aardpeer elkaars peers als het om gezonde grond gaat. En wie goed voor de aarde zorgt is bovendien een toffe peer, is de gedachte.

De Nie verwijst naar Terre de Liens, een initiatief van Sjoerd Wartena, een Nederlandse keuterboer in Frankrijk, die een soort investeringsmaatschappij oprichtte voor de aankoop van land. "Dat werkt als een tierelier. Die organisatie heeft miljoenen weten te werven, waarmee ruim 15.000 boeren toegang hebben gekregen tot betaalbare grond." De oprichters van Aardpeer staken bij Wartena hun licht op over zijn aanpak. "Hou het niet te klein, anders heb je geen impact", kregen ze te horen.

De ambitie van Aardpeer ligt er dan ook niet om: uiteindelijk willen ze een derde van het Nederlandse landbouwareaal in beheer hebben. Is dat wel realistisch? Op het videoscherm glimlacht De Nie haast vergoelijkend. "Maatschappelijk wordt duurzame landbouw, grondgebruik en voedselproductie steeds belangrijker gevonden", licht ze toe. "We willen dit zó goed aanpakken dat investeerders ons opzoeken, gewoon omdat ze het belangrijk vinden dat hun geld goed wordt ingezet. Een spaarrekening levert nu toch niks op."

Chemische middelen

Een financieel instrument als obligaties kan wellicht al snel de associatie oproepen met Het Grote Geld, maar deze obligaties zijn nadrukkelijk niet bedoeld om mee te speculeren. Eerder om, zoals Aardpeer het zelf noemt, 'grond veilig te stellen door het speculatie-element eruit te halen'. "De grondprijs in Nederland staat door alle speculatie niet meer in verhouding tot de opbrengst van de gewassen die de bodem kan voortbrengen", aldus Kees van Biert, voorzitter van de raad van bestuur van medeoprichter BD Grondbeheer. "Boeren proberen daardoor met gebruik van allerlei chemische middelen de opbrengst te vergroten. Met verschraving van de bodem en het achteruithollen van de soortenrijkdom tot gevolg. Door de uit de obligatielening aangekochte grond onder de geldende marktprijs te verpachten, willen we die negatieve spiraal doorbreken."

Pachters moeten daarvoor wel aan de door Aardpeer gestelde voorwaarden voor grondgebruik voldoen. Deze zijn gericht op 'mens, dier en milieu': herstel van de balans tussen natuur en landbouw, bijvoorbeeld, net als het verbeteren van de bodemkwaliteit, het vergroten van biodiversiteit en het sluiten van kringlopen.

Voor een bedrijf als Bio Brass in de Flevopolder sluiten die voorwaarden naadloos aan op het bestaande bedrijfsmodel. "Wij telen biologische groentes als bloemkool, broccoli en sla. Dat zijn heel intensieve soorten", vertelt Gerjan Snippe, 'directeur en vooral ook gewoon boer' bij Bio Brass. "We hebben een ruim teeltplan, maar wilden toch ons areaal uitbreiden, omdat de vraag naar onze producten stijgt. Een gezonde bodem is daarbij ons belangrijkste uitgangspunt."

Snippe pacht een deel van zijn grond via Aardpeer. "We hadden de grond ook kunnen aankopen door bij te lenen", zegt hij, "maar dan leg ik me vast in hoge financieringsverplichtingen en kan ik mijn boerenhart niet volgen. Ik wil mooie, gezonde producten telen in een korte keten." Dat die grond dan niet in zijn bezit is, maakt Snippe niet uit. "Aardpeer koppelt bezit en gebruik van grond los, en dat is een gezonde uitgangspositie. We mogen de grond gebruiken tegen een betaalbaar tarief, op voorwaarde dat we een gezonde bodem overdragen aan de volgende generaties. Op die manier kan ik me focussen op bewust beheer en hoef ik niet meer te gaan voor altijd maar een maximale opbrengst."

Van Biert noemt het 'best bijzonder' dat een Anbi-organisatie (een 'goed doel') een obligatie-uitgifte doet. Met goedkeuring door de Autoriteit Financiële Markten (AFM) en al. "Voor zover we weten is dit de eerste keer." Een webinar op woensdag 27 januari vormt het startsein voor de aankoop. Van Biert: "Als we op 24 maart niet ten minste voor twee miljoen aan obligaties hebben verkocht, gaat het hele feest niet door. Dan doen we de

lening niet gestand, zoals dat heet. We moeten het financiële plaatje wel rondkrijgen."

Bevlogen mensen

De initiatiefnemers hebben in elk geval alle vertrouwen in de goede afloop. "We gaan de komende drie jaar professionaliseren", zegt Van Nie. "Op dit moment wordt de kar nog grotendeels getrokken door bevlogen mensen die het 'erbij' doen. Als we eenmaal hebben laten zien dat dit werkt, kunnen we een zelfstandig draaiende organisatie neerzetten." Uiteindelijk, hopen de oprichters, zullen ook de grote investeerders hen weten te vinden. Ook het Rijk kan best een steentje bijdragen, vinden ze: "Onze aanpak is bij uitstek een instrument om de klimaat- en stikstofdoelen dichterbij te brengen". Aardpeer sorteert mentaal alvast voor op publiek-private samenwerkingsvormen en vrijstelling van vermogensrendementsheffing.

Tot het zover is, is vooral bewustwording een belangrijke bijvangst. "Het leuke aan Aardpeer", vindt boer Snippe, "is dat investeerders en boeren met elkaar in gesprek gaan over een realistische opbrengst. Vaak zullen investeerders ook klant zijn, en consument. Dat draagt enorm bij aan de waarde die mensen hechten aan een gezonde bodem. Die ligt tenslotte aan de basis van gezond eten én een gezonde wereld."
